

פניני הרמק

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובב"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

זמני עיה"ק ירושלים תובב"א:

הזלח"י - 4:35 / צאת השבת [ר"ת] - 6:29

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

וימודו בעומר ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר. (טז. יח.), ברש"י, יש לקטו הרבה ויש לקטו מעט וכשבאו לביתם מדדו כו' מצאו שהמרבה ללקוט לא העדיף מעומד כו' ע"כ, נמצא שלא הועילו כלום בריבויים ולא עלתה בידם אלא ביטול תורה וטרחה יתירה, והבן.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

ויותירו אנשים ממנו עד בוקר. (טז. כ.), מבהיל להתבונן פתיות האדם שרואה נס שלחם יורד מן השמים ודואג דאגת מחר.

(שם)

וחם השמש ונמס. (טז. כא.), אדם רואה לפניו ממון רב וחושב בדעתו שבהשתדלותו יכול להשיגו, ואם לא השתדל מצטער כאילו נאבד ממנו, ואינו כן, כי אינו שייך לו רק העומר שלקח, והבן.

(שם)

ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו. (טז. כו.), כן הוא באמת כי אינו מרויח כלום ממסחר שבת, ומה שנדמה בעיניו שמרויח אינו אלא הטעאה.

(שם)

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "ידיו אמונה"

ומתוך ספר בית אב שיחות - נאמר בשנת תשמ"ד לפ"ק

התורה כולה שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע

ברמב"ן בסוף פרשת בא וז"ל: "ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד

ומנהגו של עולם בין ברבים בין ביחיד אלא אם יעשה המצות יצליחנו שכרו ואם יעבור עליהם יכריתנו ענשו הכל בגזרת עליון" ע"כ.

ויתבארו הדברים בהתבוננות בפרשתו של עמלק, דאיתא במדרש (כו, ב) כיון שאמרו ישראל היש ד' בקרבנו אם אין מיד בא עמלק, ולכאורה הוא פלא איך עלה ספק בלבם של ישראל אם יש ד' בקרבם, הלא מקטנם ועד גדולם ידעו נסי מצרים, ויום יום אכילתם מן ומים מבאר ההולך עמהם ועוד כמה נסים נראים בחוש בלכתם במדבר שהיו מסובכים בענני הכבוד, ומלבושיהם גדלו עמם ומתקיימים בנס. גם מה ענין דייקא לביאת עמלק.

ויעויין בהעמק דבר כאן, ובשאר מקומות שציין, כי ודאי דבקים היו באמונתו ית"ש שמנהיגם בדרך נס, אלא שנסתפקו בהשגחה הפרטית במקרים הטבעיים שאינם בנסים גלויים, והוא אמרם היש ד' בקרבנו אם אין, במאורעות יום יום כשאינם בדרך נס, וזה שורשו של עמלק לכפור בזה, והוא שנאמר אשר קרך, ר"ל שאמר שהעולם נמסר למקרים ח"ו.

וכדי לחזק האמונה בהשגחה פרטית בדרך הטבע באה מלחמת עמלק, שישראל לחמו בעמלק בדרכים טבעיים, ויחלוש יהושע את עמלק לפי חרב, ועם כל זה כאשר הרים משה את ידו וגבר ישראל וכאשר יניח משה את ידו וגבר עמלק, ושאלו במשנה (ר"ה דף כט.) כלום ידיו של משה עושות מלחמה, אלא בשעה ששעבדו ישראל את לבם לאביהם שבשמים וגבר ישראל וכו', וחוזר חלילה עד שראו הכל כי אמנם יש כאן מלחמה בדרך הטבע אבל הצלחתה בהשגחה פרטית כפי אשר שעבדו ישראל לבם לאביהם שבשמים, וזש"כ והיו ידיו אמונה.

וכתב עוד בהע"ד דזש"כ ידיו אמונה עד בוא השמש, כי למעלה מן השמש הוא מהלך שלא בדרך הטבע, ולמטה מן השמש דרך הטבע. ויש להוסיף הביאור בזה כי האמינו עד בוא השמש, וכמש"כ ברמב"ן הנ"ל שנתבררה להם האמונה של השגחה פרטית בדרך הטבע, עד בוא השמש, שנתבטלה אצלם מהלך הטבעי והאמינו בהשגחתו ית' בזה כמו בנסים שלמעלה מן השמש, שלמעלה מדרך הטבע.

והנה איתא בבכורות (דף ה:): "מאי לשון רפידים כו' שריפו עצמן מדברי תורה", ומיד ויבא עמלק, וכבר עמד בזה בבית הלוי אשר לכאורה זה טעם אחר ממה שנאמר במדרש הנ"ל שדרשו חז"ל סמוכות על אמירתם היש ד' בקרבנו בא עמלק. וביאר הביה"ל ששני חטאים גרמו. אולם לפי הנ"ל נראה שיש

להשוות הדברים וענין אחד' הוא, דיש לעיין מה כוונתם באמרם שרפו ידיהם מן התורה, אין המשמעות שעברו על מצוות התורה אלא שרפו מאמונת התורה [ומעין שדרשו ז"ל (נדרים דף פא.) במש"כ על עזבם את תורת, שר"ל שלא היתה חשובה התורה לברך עליה וכבר נתבארו כמה בחינות בזה, כן כאן מה שאמרו רפו הוא בחינה דקה באמונת התורה].

ונראה שרמזו להענין הנ"ל שרפו ידיהם מן התורה, ידיהם דייקא, אותה האמונה שלמדו אח"כ מידיו של משה, כי אין הידים המורים על דרך הטבע עושות מלחמה, אלא שעבוד הלב להקב"ה, והכל בהשגחה פרטית ואין העולם נמסר למקרים בזה רפו ידיהם, והוא גופא מה שאמרו במדרש על אמרם האם יד ד' בתוכנו, בתוך הנהגה הטבעית, וע"ז בא עמלק ולימוד המלחמה עם עמלק וכמשנ"ת.

ואכן עוד יותר יש בזה כי להגיע להכרה זו שאין דרך הטבע אלא הכל נסים וגמול, הוא דייקא ע"י עמל התורה, כי רק ע"י עמל התורה והאור הגנוז בה יכולים להנצל מן ההטעה ולראות את האמת כמו שהוא, כי ע"י האור הגנוז בתורה רואים מסוף העולם ועד סופו, פי' ע"י יש בכחו של אדם לשבור המחיצות וההפסקים שמדמים לו כאילו כח ועוצם יד עושים חיל וכאילו יש מציאות ממשית במה שנקרא טבע, העוסק בתורה ושקוע בה נקבע בלבו האמתיות הללו איך שהעולם מתנהג באמת רק בהשגחה וגמול וכי יש ד' בתוכנו, וגם בבחינה זו אמרו שרפו ידיהם מן התורה, שלא עמלו בה כראוי ע"כ ויבא עמלק כדאיתא בגמ' הנ"ל.

ומה נפלאים לפי"ז דברי הרמב"ן - אשר עד כה לא יכולתי לעמוד על עומק המכוון בזה לפי מה שנתבאר - כי מש"כ הרמב"ן כי האמונה בנסים נסתרים הם יסוד התורה כולה, ומי שאינו מאמין בזה אין לו חלק בתורה, כי אינו רק ענין של הודאה ליסודות הדת כמו מי שחסר לו בשאר עקרי אמונה, אלא לפי המבואר הכרה זו היא מגוף מציאות התורה ועמלה שבכחה אדם בא לידי הכרה זו, שזהו עצמות אור התורה המעידה לו ע"ז, ואם לא אין לו חלק בתורת משה, בעמלה של תורה, ומוכח שרפו ידיהם מיגיעת התורה.

והוא בכלל אמרם ז"ל עה"פ מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, כדאיתא בגמרא שבת (דף ל.) בעמל שתחת השמש - שמדמה הנהגה של טבע - אין יתרון, אבל בעמל דקודם השמש [ובמדרש שלמעלה מן השמש] יש יתרון, זו העמל בתורה וכמשנ"ת.

~ מכתב קודש ~

מהו"ב עט"ר רבינו הגדול מרן ראש הישיבה שליט"א

בענין גודל החשיבות שלא ליטול מכספי הגויים עבור קיום הת"ת ובתי הספר

[א.ה. המכתב נכתב בנוגע למוסדות התורה בחו"ל, והדברים אמורים גם בא"י בנוגע לכספי ממשלת הכופרים]

בע"ה - אור לטו"ב טבת התשפ"א

מפי עוללים ויונקים יסדת עוז

אני זוכר מימי נעורי שהקפידו מאוד שלא לקבל תמיכה מגויים עבור בתי חינוך ות"ת [וגם בתי חינוך עבור בית יעקב שהתחילו בימים ההם], וסמכו עצמם ממה שנאמר בתורה אצל יעקב אבינו שהמלאך נגע בכף ירכו, ונאמר על כן לא יאכלו בני ישראל גיד הנשה, שפי' בזהוהר שהענין היה שראה המלאך שלא יוכל להתגבר על יעקב שהיה דבוק בשכינה עד שנגע בתמכין דאורייתא שע"ז רצה לנתק את הקשר של יעקב אבינו למעלה, וזה ע"י שגויים נעשין תמכין דאורייתא, ולכן לא יאכלו בני ישראל גיד הנשה שלא יתנו חלילה מקום לגויים להיות תמכין דאורייתא.

וכבר ידוע מאז ומקדם מרבינו הגר"א ז"ל (הובא בס' פנינים משולחן הגר"א עמוד רמ"ט) שכתב דברים נוראים להזהיר שהתמיכה ללימוד התורה יהי' רק ממקור קדוש, ולמד זה ממעשה דר' חייא דאי' בגמ' (ב"מ פה:) גדולים מעשי חייא שעשה שלא תשתכח תורה מישראל דשדי כיתנא וכו' וצד צבי וכו', שזרע זרעוני פשתן וקלע מהם רשתות ומכמרות בהם צד צבאים וחילק את בשרם ליתומים, ומעורם עשה יריעות קלף וכתב עליהם חמשה חומשי תורה והלך למקום שאין בהם מלמדי תינוקות ולימד תורה לתשב"ר וקשה למה לא קנה קלף מן המוכן והלך אצל סופר שיכתוב לו, ולשם מה הוצרך לכל המלאכות הללו.

ואמר הגאון ז"ל [מובא בהקדמת ס' תולדות יצחק מתלמיד תלמידי הגר"א ששמע מפי רב גאון א' ששמע מפ"ק רבינו הגר"א ז"ל] שלימד ר' חייא בזה דעת את העם שידעו איך להתנהג בלימוד התורה או במצות שיראה האדם שלא יקדימו היצה"ר והסטרא אחרא בענין ההוא שרוצה ללמוד או לעשות וימנע ממנו לעשות בשלימות או שתשכח התורה ממנו, או בתינוק המתחיל ללמוד לבל יקשה לקבל עול תורה, לדוגמא אם יקח אדם קלף לכתוב עליו תורה או בשביל תינוק ללמדו, וידוע שדרך הסופרים ללוות מעות על הנייר שקונים על ידי רבית או ענין אחר של איסור במקח, ואז מיד שורה על הנייר שקנה רוח הטומאה מהאיסור הנ"ל, כמו כן במעשה הכתיבה יכול לחול איזה ענין של איסור כגון של מלאכת שבת וכדו', וכך נוסף עוד איסור על הספר שלומד התינוק ממנו, ומעכב את התינוק מלהצליח בלימודו או שעל ידי זה גוברת עליו השכחה אשר היא בכח הסטרא אחרא כידוע, על זה אמר ר' חייא שהוא יעשה שלא תשתכח תורה מישראל היינו שלא תשלוט רוח טומאה על הספר אשר ממנו ילמוד התינוק זאת על ידי שיזהר בעשית הספר ללא כל צל של איסור ולא עוד שיקדים הקדושה על הספר על ידי מצוות שיעשה בו, היינו שיתן את הבשר מהצבאים שיצוד עבור עשיית הקלף ליתומים ותחול קדושת המצוה על מלאכת עשיית הקלף עבור הספר זהו ששבחו חז"ל את ר' חייא ואמרו גדולים מעשה חייא שמעשים הללו באמת יועילו רבות להתינוק בתלמודו וימנעו שכחת התורה ממנו ומישראל עכ"ל [וכ"ה במהרש"א בב"מ שם].

וכן הי' נהוג לפני המלחמה האחרונה, שבית חינוך שקבל תמיכה מן הגויים הי' רק מן חוגים רחוקים כמו המזרחי, אבל חלילה שבית חינוך חרדי יעשה כך, ואח"כ באר"י אני זוכר בשעה שפעלו אצל המושל האנגלי לתמוך בבתי חינוך בתנאי מפורש שלא יתערבו בשום דבר בחינוך יצאה קריאה מכל גדולי ישראל דאז שחלילה להסכים בזה ובאזהרות נוראות [והמכתבים מזה מפורסמים]. ולצערנו עכשיו לא די שהסכימו לקבל הכספים אלא גם אחר שהתנו שכל מטרתם להתערב בחינוך התלמידים ותובעים דברים שהם בגדר עקירת הדת.

ומה טוב ומה נעים שישאל קדושים התעוררו לשים קץ לעקירת התורה ומתפרסמים דברי הרבנים לחזק בתי חינוך שלא יקחו תמיכה רק מישראל קדושים, ורק ע"ז נזכה לחנך דור חדש לד' ולתורתו ויגדלו באור תורה ויראת שמים וחלילה לעשות שום קולא בזה וכל ספק להחמיר להגדיל תורת אמת, וכתב הרמח"ל שמש"כ מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשבית אויב ומתנקם (תהילים ה) נאמר זה על תשב"ר שניקתם הם מקדושה לבד ולא מקליפת צורת המטבע, ורק מהם אפשר ליסד עוז להגדיל תורה ולהאדירה ולהשבית אויב ומתנקם.

בית המדרש ד"קהלת הרמה"

שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

רח' שמגר 15 עיה"ק ירושלים תובב"א

* * * * *

מזלא טבא

כולנו נשגר ברכת מזלא טבא מול פני ידידנו האהוב והנעלה,

ארי שבחבורה, שקדן ולמדן

ה"ה כמר בנימין שמואל טנגי נ"י

בן ידידנו האהוב על כולם, מסור בלו"נ לטובת הכלל והפרט, יד ימינו לעט"ר מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, ת"ח ומרביץ תורה, שפל ברך, מוה"ר שלמה משה שליט"א

לרגל בואו בקשרי שידוכין בשעטומ"צ

עב"ג הכלה החשובה בת הרה"ג רבי אשר דוד סנידערס שליט"א

מרביץ תורה במאנטשעסטער יצ"ו

תעלזנה שפתותינו ונתמלא ששון ושמחה בלבותינו, בהגיע הבשורה הטובה

לאזננו, וברכתנו צרופה בזה שיזכה לבנות בית נאמן בישראל לה' ולתורתו

על דרך ישראל סבא, אך טוב וחסד ירפוך כל ימי חיך אמן

המאחלים מעומק הלב

חברי 'קהלת הרמה' בירושלים תובב"א